

UCHWAŁA
SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 23 lipca 2021 r.

**w sprawie wniesienia do Sejmu projektu ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych
źródłach energii**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r., Senat wnosi do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii.

Jednocześnie upoważnia panią senator Joannę Sekułę do reprezentowania Senatu w pracach nad projektem.

MARSZAŁEK SENATU

Tomasz GRODZKI

U S T A W A

z dnia

o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii

Art. 1. W ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii (Dz. U. z 2021 r. poz. 610 i 1093) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 33a otrzymuje brzmienie:

„33a) spółdzielnia energetyczna – spółdzielnię w rozumieniu ustawy z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2021 r. poz. 648) lub ustawy z dnia 4 października 2018 r. o spółdzielniach rolników (Dz. U. poz. 2073), której przedmiotem działalności jest wytwarzanie, zużywanie, magazynowanie i sprzedaż energii elektrycznej lub biogazu, lub ciepła, z instalacji odnawialnego źródła energii przyłączonych do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV lub sieci dystrybucyjnej gazowej, lub sieci ciepłowniczej, o ile obrót energią elektryczną, biogazem lub ciepłem nie stanowi dla spółdzielni głównej działalności gospodarczej ani zawodowej;”;

2) w art. 38c uchyla się ust. 11 i 12;

3) w art. 38e uchyla się ust. 1;

4) w art. 38g w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) oświadczenie następującej treści:

„Zarząd spółdzielni oświadcza, że dane zawarte we wniosku o zamieszczenie w wykazie spółdzielni energetycznych są kompletne i zgodne z prawdą.”;

5) uchyla się art. 38k;

6) w art. 38l w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) w przypadku gdy spółdzielnia energetyczna złożyła oświadczenie, o którym mowa w art. 38g ust. 3 pkt 1, niezgodne ze stanem faktycznym;”.

Art. 2. Do postępowań w sprawie zamieszczenia spółdzielni w wykazie spółdzielni energetycznych wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 3. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Ustawa z dnia 16 września 1982 r. – Prawo spółdzielcze daje członkom spółdzielni szeroki zakres działania w różnych branżach gospodarczych, w tym także w branży energetycznej. Ograniczenie działalności gospodarczej spółdzielni w branży energetycznej do obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich wynikające z brzmienia definicji „spółdzielni energetycznej”, zawartej w art. 2 pkt 33a ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii, w powiązaniu z zapisami art. 38e ust. 1 tej ustawy, dyskryminuje podmioty zamierzające prowadzić działalność energetyczną w ramach spółdzielni na obszarach miejskich.

Nadanie nowego brzmienia przepisowi art. 2 pkt 33a ustawy o odnawialnych źródłach energii ma na celu rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych w taki sposób, że energia odnawialna uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE, będzie mogła być również magazynowana, zużywana i odsprzedawana innym podmiotom.

Projektowana zmiana przewidująca uchylenie ust. 1 w art. 38e ustawy o odnawialnych źródłach energii w odniesieniu do spółdzielni energetycznych skutkować będzie zniesieniem wymogu:

- prowadzenia działalności na obszarze gminy wiejskiej lub miejsko-wiejskiej lub na obszarze nie więcej niż trzech tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą,
- liczby członków mniejszej niż 1000,
- aby łączna moc zainstalowana elektryczna wszystkich instalacji odnawialnego źródła energii umożliwiała pokrycie w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków, gdy przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej.

Zmiany w zakresie art. 38g, art. 38k i art. 38l przywołanej ustawy są konsekwencją uchylenia wskazanych powyżej wymogów.

Uchylenie ust. 11 i w konsekwencji ust. 12 w art. 38c ustawy o odnawialnych źródłach energii likwiduje sytuację, w której to sprzedawca, o którym mowa w art. 40 ust. 1a tej ustawy, będzie miał prawo do dysponowania nadwyżką energii elektrycznej wprowadzanej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci przez wszystkich wytwórców i odbiorców energii elektrycznej spółdzielni

energetycznej. Powyższe uprawnienie miało stanowić swoistą rekompensatę dla sprzedawcy, z tytułu zwolnienia spółdzielni energetycznych z opłat za rozliczanie wytworzonej energii elektrycznej oraz opłat za usługę dystrybucji.

Proponowane modyfikacje umożliwią tworzenie spółdzielni energetycznych także na terenach miejskich. Wprowadzają także niezbędne rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych. Energia odnawialna uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE, będzie mogła być już nie tylko wykorzystywana na potrzeby członków spółdzielni, lub oddawana do sieci, ale również magazynowana lub odsprzedawana innym podmiotom. Taki zakres zarządzania energią z instalacji OZE jest zgodnie wskazywany przez działające w Europie spółdzielnie energetyczne, jako kluczowy dla opłacalności działalności tego rodzaju podmiotów, wynika on również z dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (RED II), którą wszystkie kraje członkowskie UE mają obowiązek transponować do swojego prawa najpóźniej do 30 czerwca 2021 r.

Zaproponowane zmiany wychodzą naprzeciw rosnącemu zainteresowaniu tego typu działalnością podmiotów gospodarczych, a w szczególności spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych zlokalizowanych na terenach miejskich i zamierzających chociażby montować urządzenia do produkcji energii elektrycznej (fotowoltaika). Z uwagi na charakter prowadzonej działalności spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe są znacznymi konsumentami energii elektrycznej oraz ciepła. Należy podkreślić, że miejskie spółdzielnie mieszkaniowe oraz wspólnoty mieszkaniowe dysponują nieruchomościami o bardzo dużych i niewykorzystanych powierzchniach dachów, a także wolnymi terenami nadającymi się do instalowania odnawialnych źródeł energii. Ze względu na systematyczny wzrost kosztów, ponoszonych przez spółdzielnie i wspólnoty, związanych ze wzrostem cen energii elektrycznej oraz ciepła, zwłaszcza z uwagi na rosnące opłaty za emisję CO₂, również członkowie spółdzielni mieszkaniowych oraz wspólnot mieszkaniowych są zainteresowani nawiązaniem współpracy w ramach spółdzielni energetycznych w celu redukcji tych kosztów. Hybrydowe powiązania różnych rodzajów OZE zapewni ciągłą produkcję energii na potrzeby własne oraz sprzedaż jej nadwyżek i znacząco wpłynie na redukcję kosztów energii ponoszonych przez członków spółdzielni energetycznych. Im większa część energii uzyskanej w instalacji OZE jest wykorzystywana lokalnie i na bieżąco przez jej użytkowników, tym większa jest opłacalność tej instalacji i redukcja kosztów energii dla jej

użytkowników. Wspólnoty mieszkaniowe są optymalnymi użytkownikami wspólnych instalacji OZE, gdyż sumaryczne zapotrzebowanie na energię ich członków jest bardziej równomiernie rozłożone w czasie niż prosumenta indywidualnego. Obecnie jednak członkowie wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych mogą wykorzystywać energię z instalacji OZE wyłącznie do pokrycia zapotrzebowania na energię części wspólnych, nie zaś indywidualnych lokali.

Zaproponowana nowelizacja ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii znosi także ograniczenia lokalizacyjne i umożliwia prowadzenie działalności spółdzielni energetycznych na większym obszarze danego Operatora Systemu Dystrybucyjnego (OSD). Mając na względzie obserwację rozwijających się dynamicznie spółdzielni energetycznych w krajach europejskich, liczących niejednokrotnie kilkadziesiąt tysięcy członków oraz zarządzających instalacjami OZE o mocy przekraczającej 100 MW, ustawą proponuje się również zniesienie limitów mocy oraz ilości produkowanego biogazu. Zaproponowana zmiana przyczyni się do znaczącego wzrostu potencjału produkcyjnego rozproszonych źródeł energii na terenie całego kraju.

Nieuzasadnione ekonomicznie oraz nieracjonalne jest również ograniczanie i narzucanie odgórnego kryterium związanego z pokryciem w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych spółdzielni energetycznej i jej członków.

Podkreślenia ponadto wymaga, iż:

- deficyt energii elektrycznej (różnica pomiędzy produkcją, a jej zużyciem) w 2019 r. wyniósł 10,6 TWh. Energię tą musieliśmy zakupić poza granicami naszego kraju wydając kolejne 2,2 miliarda złotych w jednym tylko roku kalendarzowym, tj. 2019 r.,
- z prognoz i analiz wynika, że deficyt ten pogłębi się i może wynieść odpowiednio w 2025 r. 14 TWh, natomiast w 2030 r. około 20 TWh. Narastać zatem będzie ilość energii elektrycznej kupowanej poza granicami kraju, tworząc w ten sposób bardzo duże niebezpieczeństwo uzależnienia się od dostaw energii,
- z ogólnodostępnych informacji wynika, że w okresie 10 – 15 lat wyłączona zostanie definitywnie z produkcji energii elektrycznej największa polska Elektrownia Bełchatów S.A., która produkuje ok. 5,4 TWh. Deficyt zatem znowu się pogłębi i wynieść może już za kilka lat ok. 25 TWh plus wspomniane 18 TWh traconej energii na przesyle,
- podjęto już ostateczną decyzję o wycofaniu się z budowy dużego bloku energetycznego w Ostrołęce.

Powyższe dane odzwierciedlają bardzo złą sytuację energetyczną naszego kraju. Ustawodawca, zdając sobie sprawę z tego faktu, wprowadził do ustawy o odnawialnych źródłach energii możliwość tworzenia spółdzielni energetycznych przez osoby fizyczne i prawne. Kierując się sprawdzonymi już rozwiązaniami z Niemiec, Danii, Austrii, Szwecji, Belgii, Holandii, Hiszpanii oraz innych krajów europejskich stworzono możliwość funkcjonowania na terenie naszego kraju spółdzielni energetycznych, których przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii elektrycznej lub ciepła, na potrzeby spółdzielni energetycznej i jej członków, przyłączonych do zdefiniowanej obszarowo sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej o napięciu niższym niż 110 kV lub sieci dystrybucyjnej gazowej, lub sieci ciepłowniczej.

Intencją przedmiotowej ustawy nowelizującej jest rozwój energetyki rozproszonej, gdzie produkcja energii elektrycznej (np. fotowoltaika, biogazownie, turbiny wiatrowe etc.) jest blisko odbiorcy (np. przedsiębiorstwa, budynki użyteczności publicznej, osoby fizyczne etc.). Mała odległość źródła energii od jej odbiorców nie wymaga przesyłu na duże odległości i tym samym nie generuje strat, o których wspomniano powyżej (straty ok. 18 TWh w skali roku). Proponowana nowelizacja jest niewątpliwie olbrzymią szansą m.in. dla spółdzielni mieszkaniowych, wspólnot mieszkaniowych i wszystkich osób fizycznych, które chciałyby, a nie mają możliwości korzystania z energii wytwarzanej we własnej lub współdzielonej instalacji OZE.

Z branżowych informacji wynika, że do 2025 r. znacznie zwiększy się ilość spółdzielni energetycznych w niektórych krajach Unii Europejskiej. Wprowadzane uregulowania prawne powinny dawać możliwość pójścia śladem sprawdzonych, zagranicznych rozwiązań i umożliwiać tworzenie przyjaznej i transparentnej formuły spółdzielczości energetycznej na terenie całego kraju.

Przedmiotowa nowelizacja ustawy o odnawialnych źródłach energii, to tak naprawdę zniesienie najważniejszych barier tworzenia spółdzielni energetycznych w Polsce. Do dnia dzisiejszego w wykazie spółdzielni energetycznych prowadzonym przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa, została zarejestrowana 1 spółdzielnia energetyczna. Niezbędna jest zatem nowelizacja ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii w proponowanym kształcie. Bez zmiany wskazanych powyżej przepisów tej ustawy, nie będzie woli powoływania do życia spółdzielni energetycznych.

Proponuje się aby ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, co zapewni zachowanie odpowiedniego okresu *vacatio legis*.

Nadesłane w ramach konsultacji opinie i uwagi są zamieszczone na senackiej stronie internetowej. Wyniki konsultacji, a także oczekiwane skutki społeczne, gospodarcze i finansowe są przedstawione w Ocenie Skutków Regulacji.

Przedmiot projektowanej ustawy nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej.

Tytuł projektu: <i>ustawa o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii</i>	Data sporządzenia: 23 lipca 2021 r.
Przedstawiciel wnioskodawcy: Senator Joanna Sekuła	Źródło: inicjatywa komisji
Osoby odpowiedzialne za projekt w Biurze Legislacyjnym: Miroslaw Reszczyński, główny legislator, tel. 22 694 9364, w zakresie OSR: Marian Fałek, główny ekspert, tel. 22 694 9082	Nr druku: 390, 390 S

OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Jaki problem jest rozwiązywany?

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. *o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii oraz niektórych innych ustaw* wprowadziła przepisy określające zasady funkcjonowania spółdzielni energetycznych na obszarach wiejskich lub miejsko-wiejskich. Podstawowym celem tej regulacji było stworzenie optymalnych warunków, sprzyjających powstawaniu lokalnych inicjatyw ograniczających ubóstwo energetyczne terenów wiejskich, a także mniejszych miast, które borykają się z podobnymi problemami. Zaproponowane rozwiązania miały również na celu zapewnienie mieszkańcom obszarów wiejskich komfortu energetycznego zbliżonego do tego, jaki mają mieszkańcy miast. Przy ich wprowadzeniu wzięto pod uwagę potencjał energetyczny obszarów wiejskich, a także brak rozwiązań, które zachęcałyby lokalną społeczność do inwestowania w odnawialne źródła energii.

Z informacji podanej przez Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa¹ wynika, że w wykazie spółdzielni energetycznych jest zarejestrowana tylko jedna spółdzielnia energetyczna, która zrzesza jedynie 3 podmioty (data rejestracji: 11 maja 2021 r.).

Ustawa z dnia 16 września 1982 r. – *Prawo spółdzielcze* pozwala członkom spółdzielni na prowadzenie działalności w różnych dziedzinach gospodarki, w tym także w branży energetycznej. W tym kontekście ograniczenie działalności gospodarczej spółdzielni energetycznych do obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich będące następstwem definicji zawartej w art. 2 pkt 33a ustawy o OZE, w powiązaniu z postanowieniami art. 38e ust. 1 tej ustawy, dyskryminuje podmioty zamierzające prowadzić działalność energetyczną w formie spółdzielni na obszarach miejskich.

2. Rekomendowane rozwiązanie, w tym planowane narzędzia interwencji, i oczekiwany efekt.

Rekomenduje się projekt *ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii*, w którym proponuje się:

- nadanie nowego brzmienia przepisowi definiującemu pojęcie „spółdzielnia energetyczna”, co spowoduje rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych w taki sposób, że energia uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE, będzie mogła być magazynowana, zużywana i odsprzedawana innym podmiotom, o ile obrót energią nie będzie stanowił dla spółdzielni głównej działalności gospodarczej;
- zniesienie następujących wymogów przewidzianych w odniesieniu do spółdzielni energetycznych:
 - ✓ prowadzenia działalności na obszarze gminy wiejskiej, miejsko-wiejskiej lub na obszarze nie więcej niż trzech tego rodzaju gmin bezpośrednio sąsiadujących ze sobą,
 - ✓ liczby członków mniejszej niż 1 000,
 - ✓ pokrywania w ciągu roku nie mniej niż 70% potrzeb własnych (tak spółdzielni energetycznej, jak i jej członków) oraz maksymalnego progu łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej wszystkich instalacji OZE;
- uwzględnienie niezbędnych konsekwencji wyżej wskazanych zmian, w tym uchylenie regulacji przesądzającej, że nadwyżką ilości energii elektrycznej wprowadzonej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej wobec ilości energii elektrycznej pobranej z tej sieci przez wszystkich wytwórców i odbiorców energii elektrycznej spółdzielni energetycznej dysponuje sprzedawca energii elektrycznej.

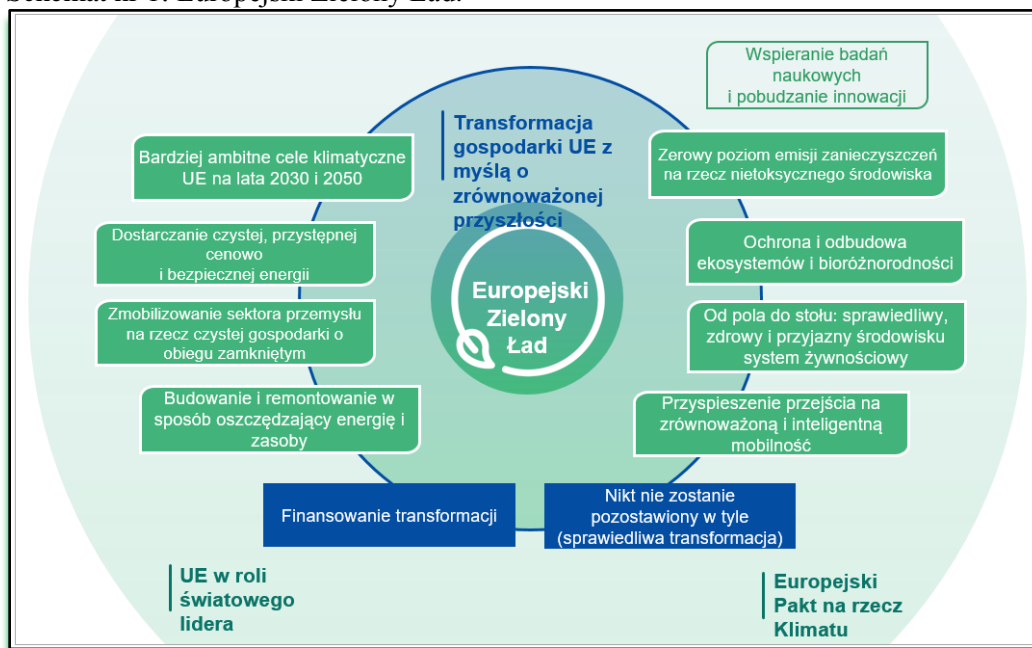
Oczekuje się, że projektowana ustawa umożliwi tworzenie spółdzielni energetycznych również na terenach miejskich. Jednocześnie rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych i zniesienie aktualnie istniejących ograniczeń spowoduje, że energia odnawialna uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE, będzie mogła być wykorzystywana nie tylko na potrzeby członków spółdzielni bądź oddawana do sieci, ale też magazynowana lub odsprzedawana innym podmiotom.

¹ Źródło: pismo z dnia 25.06.2021 r. znak: CEN.DI.WOZE.070.7.2 021.JSP.2.

3. Jak problem został rozwiązany w innych krajach, w szczególności krajach członkowskich OECD/UE?

Europejski Zielony Ład. Unia Europejska od wielu lat prowadzi politykę ukierunkowaną na transformację gospodarki w celu osiągnięcia neutralności klimatycznej. W latach 1990–2018 UE zmniejszyła emisję gazów cieplarnianych o 23%, podczas gdy jej gospodarka odnotowała wzrost o 61%, co czyni ją światowym liderem w tym obszarze. W tym kontekście należy podkreślić znaczenie Europejskiego Zielonego Ładu, tj. nowej strategii rozwoju, ogłoszonej przez Ursulę von der Leyen, Przewodniczącą Komisji Europejskiej w grudniu 2019 r. Strategia ta zakłada osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r., kreśląc kompleksową wizję ograniczenia emisji dwutlenku węgla w Europie przy jednoczesnym stymulowaniu wzrostu gospodarczego i utrzymaniu relatywnie niskich cen energii. Europejski Zielony Ład stanowi integralną część planu opracowanego przez Komisję Europejską (KE), mającego na celu wdrożenie agendy ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030.²

Schemat nr 1: Europejski Zielony Ład.

Źródło: Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady Europejskiej, Rady, Komitetu Ekonomicznego Komitetu Regionów; Europejski Zielony Ład; Bruksela, dnia 11.12.2019 r. COM(2019) 640 final; [https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM\(2019\)640&lang=pl](https://ec.europa.eu/transparency/documents-register/detail?ref=COM(2019)640&lang=pl)

Neutralności klimatycznej, zdaniem KE, nie można osiągnąć wyłącznie dzięki zastosowaniu odpowiednich technologii i działaniu mechanizmów rynku. Transformacja energetyczna obejmuje także transformację społeczną, w której społeczeństwo obywatelskie i obywatele będą odgrywać kluczową rolę, gdyż przełomowe przedsięwzięcia kończą się powodzeniem jedynie wtedy, gdy obywatele są w pełni zaangażowani w ich opracowywanie. Potrzeba sprawiedliwej społecznie transformacji musi również znaleźć odzwierciedlenie w programach przyjmowanych na szczeblu tak unijnym, jak i poszczególnych państwa członkowskich. Komisja Europejska zdaje sobie sprawę, że uczestnictwo i zaangażowanie wszystkich zainteresowanych stron, w tym opinii publicznej, ma fundamentalne znaczenie dla powodzenia Europejskiego Zielonego Ładu. Dlatego w opinii KE obywatele państw członkowskich są i powinni pozostać ważną siłą dokonującą transformacji systemów energetycznych. Istotną rolę w procesie transformacji mogą odegrać zwłaszcza tzw. **energy communities**. Tym pojęciem w Unii Europejskiej określa się szereg podmiotów, które uruchamiają projekty energetyczne w ramach lokalnych społeczności, prowadząc je w szczególności w formie spółdzielni energetycznych.

Tabela nr 1: Motywy zaangażowania się w społeczne projekty energetyczne, możliwość podania wielu powodów.

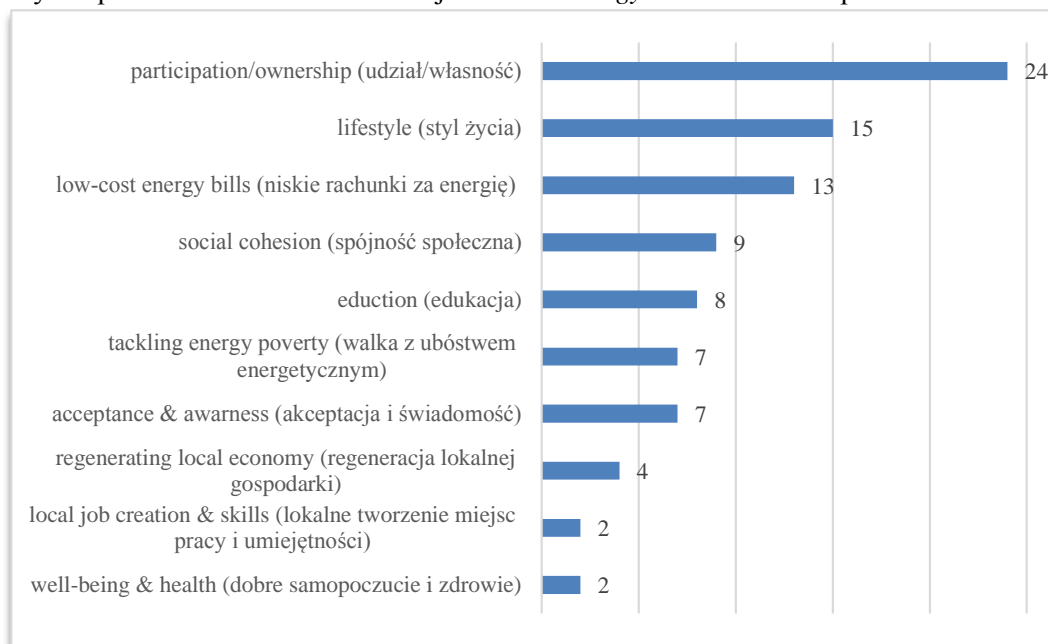
environmental concern/interest in sustainability (troska o środowisko/zainteresowanie zrównoważonym rozwojem)	51%
promote low carbon energy/achive carbon neutrality (promocja niskoemisyjnej energii/osiągnięcie neutralności klimatycznej)	13%
interest in renewable energy technology (zainteresowanie technologią OZE)	11%
community ownership - keeping energy and money local (wspieranie produkcji energii i własności lokalnej wspólnoty)	9%
wanted experience to benefit local community (uzyskanie korzyści przez społeczność lokalną)	6%
reduce energy costs (zmniejszenie kosztów energii)	6%
community income generation (generowanie dochodów przez społeczność)	6%
community energy is an important future supply (wspólnoty lokalne będą w przyszłości ważnym dostawcą energii)	5%
good opportunity for innovation (dobra okazja dla inicjatyw innowacyjnych)	2%
wanted to set up effective green project (zorganizowanie skutecznego "zielonego projektu")	2%

Źródło: Department of Energy & Climate Change (UK), „Community Energy in the UK: Part II”.

² <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

Według szacunków Komisji Europejskiej, do 2030 r. społeczności energetyczne będą posiadać około 17% zainstalowanej mocy wiatrowej i 21% energii słonecznej. Jednakże jak wynika z publikacji instytucji unijnych, chociaż społeczności energetyczne mogą wnieść bardzo potrzebny potencjał innowacyjny, ich wkład w transformację energetyczną nie jest jeszcze w pełni rozpoznany w całej UE. W związku z tym potrzebne są dalsze badania zmierzające do wyjaśnienia i ilościowego określenia ich potencjału na poziomie lokalnym, regionalnym i/lub krajowym oraz przeanalizowania skutków gospodarczych, środowiskowych i społecznych ich działalności.

Wykres nr 1: Korzyści społeczno-ekonomiczne funkcjonowania *energy communities* na podstawie 24 studiów przypadku.

Źródło: Joint Research Centre (JRC) na podstawie studiów przypadku, 2019.

Spółdzielnie energetyczne. W Europie istnieje około 3 500 tzw. spółdzielni energetycznych (jeden z typów wspólnot energetycznych), które występują głównie w Europie północno-zachodniej (REScoop MECISE, 2019). Niemcy i Dania, dwa kraje o silnych tradycjach własności spółdzielczej, mają największą liczbę tego typu organizacji. Na poziomie UE ponad 1 500 spółdzielni energetycznych i 1 000 000 ich członków jest reprezentowanych przez REScoop.eu – europejską federację spółdzielni zajmujących się energią odnawialną³.

Informacja nt. spółdzielni energetycznych sporządzona na podstawie opracowania pt. „Analiza mająca na celu wdrożenie instytucji spółdzielni energetycznej do polskiego systemu prawa w oparciu o najlepsze praktyki państw Unii Europejskiej”⁴

Spółdzielnie, których przedmiotem działalności jest wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł energii (OZE), spotykane są w różnych krajach Unii Europejskiej, niemniej w żadnym z tych państw nie ma specjalnych przepisów odnoszących się do spółdzielni energetycznych rozumianych jako odrębna instytucja prawna. Podmioty te funkcjonują podobnie jak inne spółdzielnie, a w zakresie działalności energetycznej i systemu wsparcia dla OZE traktowane są tak jak przedsiębiorstwa energetyczne. Aczkolwiek jeżeli chodzi o Niemcy, to spółdzielnie energetyczne są powszechnie wykorzystywaną formą realizacji prosumenckich inwestycji w OZE.

Na popularność spółdzielni energetycznych w Niemczech wpływ ma szereg czynników pozaprawnych. Należy wskazać na następujące uwarunkowania, które przesądziły o popularności energetyki prosumenckiej niezależnie od formy prowadzenia działalności w tym zakresie:

- w społeczeństwie niemieckim występuje bardzo wysoka świadomość ekologiczna, która dodatkowo zwiększyła się po ogłoszeniu przez rząd Niemiec programu odrotu od energetyki jądrowej na rzecz OZE (tzw. „Energiewende”) – za sprawą tej świadomości Niemcy decydują się na inwestycje w projekty OZE z pobudek ideowych i są gotowi zaakceptować nawet minimalne korzyści finansowe z tym związane;
- niemiecki system wsparcia w postaci cen gwarantowanych (taryfy *feed-in*) pozwala nie tylko na stosunkowo szybki zwrot zainwestowanego w OZE kapitału, ale także przyczynia się do zwiększonego bezpieczeństwa inwestycji, szczególnie w przypadku małych podmiotów, jakimi są z reguły spółdzielnie energetyczne;
- duża zamożność społeczeństwa powoduje, że stosunkowo liczna grupa osób fizycznych dysponuje odpowiednim kapitałem, który może inwestować w OZE;

³ www.rescoop.eu

⁴ Źródło: Wierciński, Kwieciński, Baehr Spółka Komandytowa; „Analiza mająca na celu wdrożenie instytucji spółdzielni energetycznej do polskiego systemu prawa w oparciu o najlepsze praktyki państw Unii Europejskiej”; zrealizowana na podstawie umowy zawartej pomiędzy: Skarbem Państwa – Ministrem Gospodarki a Wierciński, Kwieciński, Baehr Spółka Komandytowa; lipiec 2014.

- w Niemczech istnieje bardzo wysoka kultura i długoletnia tradycja spółdzielczości – ta forma prowadzenia działalności gospodarczej jest nie tylko niezwykle popularna w wielu dziedzinach życia, ale również bardzo pozytywnie odbierana przez społeczeństwo: spółdzielnie postrzegane są jako forma zacieśniania więzi w ramach lokalnych społeczności, która to pozwala na efektywną realizację wspólnych celów tych społeczności i daje ich członkom poczucie działania dla wspólnego dobra; co więcej – spółdzielnie energetyczne angażują nie tylko swoich członków, obniżając w ten sposób koszty realizacji projektów, ale także lokalnych rzemieślników, przedsiębiorstwa dostarczające potrzebny sprzęt oraz lokalne banki spółdzielcze, które są najczęstszym pożyczkodawcą spółdzielni energetycznych, dzięki czemu spółdzielnie energetyczne przyczyniają się do ekonomicznego rozwoju regionu; warto też dodać, że pierwsze spółdzielnie energetyczne powstały już na początku XX w. i niektóre z nich nadal funkcjonują (mimo iż pierwsze spółdzielnie energetyczne wytwarzały energię ze źródeł konwencjonalnych, to wypracowane wcześniej wzorce implementowano w odniesieniu do projektów związanych z OZE);
- spółdzielnie energetyczne mogą liczyć na szeroką promocję zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym, którą zajmuje się wiele różnych instytucji, w tym niemiecki związek spółdzielni i kas spółdzielczych czy niemiecka agencja ds. energii odnawialnej.

Wspólne formy inwestowania osób fizycznych w odnawialne źródła energii spotykane są również w innych krajach Unii Europejskiej, takich jak Dania, Holandia, Wielka Brytania, Austria czy Szwecja. Doświadczenia tych państw pokazują, że wobec braku specjalnych przepisów promujących działalność w formie spółdzielni energetycznych o zainteresowaniu nią decyduje szereg rozmaitych czynników. Analogicznie jak w Niemczech taryfy *feed-in* przyczyniły się do początkowej popularności obywatelskich inicjatyw w zakresie OZE w Danii (skądinąd brak tych taryf postrzegany jest jako jedna z przyczyn znacznie skromniejszego rozwoju takiej formy realizacji projektów OZE w Holandii czy Wielkiej Brytanii). Z kolei w Austrii system wsparcia w postaci taryf *feed-in* nie przyniósł zamierzonych rezultatów, ponieważ ulega tak częstym zmianom, że nie daje potencjalnym inwestorom dostatecznej pewności co do długofalowej opłacalności inwestycji.

Informacja nt. spółdzielni energetycznych sporządzona na podstawie artykułu „Statistical Evidence on the Role of Energy Cooperatives for the Energy Transition in European Countries”⁵

W UE istnieją różne formy spółdzielni energetycznych, a świadczone przez nie usługi energetyczne są szerokie, począwszy od dostaw energii elektrycznej, poprzez ciepłownictwo, rozwiązania IT i doradztwo w zakresie efektywności energetycznej. Ich struktury organizacyjne różnią się w poszczególnych krajach europejskich, co wynika ze specyficznych dla tych państw ram regulacyjnych i lokalnych potrzeb. Niemniej istnieje wspólny mianownik, który wyraźnie odróżnia spółdzielnie energetyczne od podmiotów komercyjnych, takich jak zakłady energetyczne. Na ten mianownik składają się zaangażowanie szerszej społeczności (umożliwienie bezpośredniego uczestnictwa i własności), dążenie do osiągnięcia niekomercyjnych korzyści oraz motywacja do przyspieszenia przejścia na zrównoważone systemy energetyczne (np. stopniowe wycofywanie energii jądrowej). Rola spółdzielni energetycznych w przyczynianiu się i sterowaniu transformacją energetyczną jest istotna, gdyż poza rozbudową zainstalowanych mocy promują one akceptację dla niezbędnych zmian oraz wdrażania kreatywnych rozwiązań, które przynoszą korzyści dla lokalnych społeczności. Jednak, co należy zaakcentować, wkład spółdzielni energetycznych w europejską transformację energetyczną nie został jeszcze dokładnie oszacowany w zagregowany sposób.

Dania. Przed kryzysem naftowym w 1970 r. Dania była uzależniona od importowanej ropy naftowej – prawie 80% zapotrzebowania na energię zapewniały elektrownie działające dzięki importowi wspomnianego surowca. Po nałożeniu embarga Dania zaczęła odchodzić od paliw kopalnych w celu zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego. Sprzyjało temu położenie geograficzne, które zapewnia korzystne warunki dla budowy elektrowni wiatrowych. Ponadto funkcjonującym spółdzielniom energetycznym udało się obniżyć koszty instalowanych turbin wiatrowych i uzyskać akceptację społeczną dla energii odnawialnej. W 2002 r. spółdzielnie energetyczne były właścicielami około 40% zainstalowanych turbin, co pozwala na postawienie tezy, że inicjatywy spółdzielni energetycznych były ważne dla duńskiej transformacji energetycznej. Jednocześnie odnotowania wymaga fakt, że 150 000 gospodarstw domowych było zaangażowanych w działalność spółdzielni energetycznych, co z kolei obrazuje duże poparcie społeczne dla tej formy aktywności gospodarczej. W 2017 r. 49% energii elektrycznej produkowanej w Danii pochodziło z energii wiatrowej. Według stanu na kwiecień 2018 r. eksploatowanych było 6 214 turbin.

Niemcy. Szacuje się, że funkcjonuje 965 spółdzielni energetycznych, z których większość została założona po 2010 r. Ich rozwój jest w dużej mierze reakcją na katastrofę nuklearną w Fukushima Daiichi w 2011 r., która doprowadziła do podjęcia przez władze państwowe decyzji o wycofaniu się z energetyki jądrowej do 2022 r. Poza tym do rozwoju spółdzielni energetycznych przyczynia się także polityka przemysłowa znana pod nazwą „*Energiewende*”, której celem jest przejście na energię niskowęglową. Ustawa o Odnawialnych Źródłach Energii, która została uchwalona w 2000 r. jest kluczowym instrumentem, który poprzez różne rozwiązania, w tym taryfy, gwarantowane priorytetowe zakupy energii elektrycznej pochodzącej ze źródeł odnawialnych i inne mechanizmy wsparcia, takie jak pożyczki i dotacje, przyczynia się do rozwoju spółdzielni energetycznych i innych form obywatelskich inicjatyw energetycznych.

⁵ Źródło: „Statistical Evidence on the Role of Energy Cooperatives for the Energy Transition in European Countries”; autorzy: August Wierling; Valeria Jana Schwanitz, Jan Pedro ZeiB, Celine Bout, Chiara Candelise, Winston Gilcrease i Jay Sterling Gregg; Sustainability 2018; www.mdpi.com/journal/sustainability

Jakkolwiek liczba spółdzielni energetycznych w Niemczech jest zbliżona do liczby spółdzielni duńskich (według danych z 2000 r.), to zakres ich działania jest znacznie szerszy: 360 (60%) zajmuje się fotowoltaiką, 186 (31%) ciepłem i energią odnawialną z drewna, 120 (20%) łądową energetyką wiatrową, 90 (15%) obrotem energią, 52 (9%) biogazem, 22 (4%) energetyką wodną, a 46 (8%) doradztwem. 31 niemieckich spółdzielni energetycznych posiada własną sieć dystrybucji energii elektrycznej. Informacja o całkowitej zainstalowanej mocy nie jest dostępna, gdyż przepisy w zakresie sprawozdawczości nie wymagają ich raportowania.

Austria. Energetyka austriacka oparta jest na elektrowniach wodnych. Ich rozwój jest jednak ograniczony ze względu na ich ingerencję w środowisko wodne. Podobnie jak w innych krajach UE, ważnym pozytywnym czynnikiem kulturowym przyczyniającym się do transformacji systemów energetycznych w Austrii był ruch ekologiczny w latach 80. i na początku lat 90. Zaangażowanie społeczności doprowadziło do wzrostu energii wiatrowej z ok. 200–600 kW w połowie lat 90. do około 1000 MW obecnie. Spółdzielnie energetyczne były ważnymi podmiotami wprowadzającymi te zmiany na obszarach wiejskich⁶. Z uwagi na złe warunki wiatrowe w Austrii, które stanowią przeszkodę dla rozbudowy energetyki wiatrowej, to energia słoneczna uważana jest za opcję uzupełniającą krajowy miks energetyczny. Po wprowadzeniu obowiązku instalacji fotowoltaicznych na nowych budynkach w Wiedniu zainstalowana moc energii pozyskiwanej z fotowoltaiki w Austrii znacznie wzrosła. W 2019 r. wynosiła 1,7 GW, podczas gdy pod koniec 2020 r. przekroczyła już 2 GW. Jednakże należy dodać, że wkład fotowoltaiki w produkcję prądu jest niski i wynosi zaledwie 3,6 proc.⁷

4. Podmioty, na które oddziałuje projekt.

Grupa	Wielkość	Źródło danych	Oddziaływanie
spółdzielnie mieszkaniowe spółdzielnie rolników (wpływ na członków, zarząd, rady nadzorcze)	2 030 tys. mieszkań w 2018 r.	GUS Rocznik Statystyczny 2019	<ul style="list-style-type: none"> możliwość utworzenia spółdzielni energetycznych także na terenach miejskich, rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych oraz zniesienie wymogów ograniczających działalność <p>spowodują, że energia odnawialna uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE, będzie mogła być już nie tylko wykorzystywana na potrzeby członków spółdzielni bądź oddawana do sieci, ale również magazynowana lub odsprzedawana innym podmiotom</p>
zarejestrowane spółdzielnie energetyczne	1 podmiot (data rejestracji 11.05.2021 r.)	Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa	zwiększenie liczby spraw prowadzonych w charakterze organu rejestrowego (rejestrowanie i prowadzenie wykazu spółdzielni energetycznych) ze względu na dopuszczenie prowadzenia działalności w formie spółdzielni energetycznych na terenie miast
Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa			

5. Informacje na temat zakresu, czasu trwania i podsumowanie wyników konsultacji.

W dniu 4 czerwca 2021 r. projekt ustawy o zmianie ustawy o odnawialnych źródłach energii został przesłany w ramach konsultacji następującym podmiotom: Wiceprezesowi Rady Ministrów, Ministrowi Rozwoju, Pracy i Technologii; Ministrowi Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej; Ministrowi Rolnictwa i Rozwoju Wsi; Ministrowi Klimatu i Środowiska; Naczelnemu Sądowi Administracyjnemu; Prokuratorii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej; Narodowemu Funduszowi Ochrony i Środowiska i Gospodarki Wodnej; Dyrektorowi Generalnemu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa; Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki; Głównemu Inspektorowi Nadzoru Budowlanego; Krajowemu Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Mieszkaniowych; Ogólnopolskiemu Związkowi Rewizyjnemu Wiejskich Spółdzielni Mieszkaniowych; Związkowi Rewizyjnemu Spółdzielni Mieszkaniowych RP; Związkowi Miast Polskich; Śląskiemu Związkowi Gmin i Powiatów; Związkowi Gmin Wiejskich RP; Unii Miasteczek Polskich; Związkowi Powiatów Polskich; Unii Metropolii Polskich; Związkowi Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć; Fundacji Greenpeace Polska; Fundacji WWP Polska; Fundacji EkoRozwoju; Lidze Ochrony Przyrody; Krajowej Radzie Radców Prawnych i Naczelnej Radzie Adwokackiej. Termin nadsyłania opinii wyznaczono na dzień 25 czerwca 2021 r.

⁶ Źródło: August Wierling, Valeria Jana Schwanitz, Jan Pedro Zeiß, Celine Bout, Chiara Candelise, Winston Gilcrease i Jay Sterling Gregg, „Statistical Evidence on the Role of Energy Cooperatives for the Energy Transition in European Countries”, 2018, www.mdpi.com/journal/sustainability

⁷ <https://www.onet.pl/biznes/biznesalert/panele-sloneczne-beda-obowiazkowe-na-berlinskiach-dachach/pl8180t,30bc1058>

Minister Klimatu i Środowiska, Pełnomocnik Rządu ds. Odnawialnych Źródeł Energii poinformował, że **nie popiera** rozwiązań zawartych w projekcie ustawy. Jednocześnie z uwagi na rozpoczęcie procesu konsultacji projektu ustawy wdrażającej dyrektywę nr 2019/944 z dnia 5 czerwca 2019 r. w sprawie wspólnotowych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej oraz zmieniającą dyrektywę 2012/27/UE (nr UC 74 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów) oraz końcowy etap prac nad projektem ustawy wdrażającej dyrektywę nr 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (RED II) Minister zarekomendował skoordynowanie ewentualnych zmian legislacyjnych w zakresie spółdzielni energetycznych ze zmianami, które wynikać będą z implementacji wymienionych dyrektyw w celu zachowania spójności przepisów.

Minister Rozwoju, Pracy i Technologii wyraził opinię, że propozycja dotycząca możliwości działania spółdzielni energetycznych na obszarach miejskich jest słuszna. Ponadto jako korzystne zostały ocenione także proponowane zmiany definicji spółdzielni energetycznej poszerzające zakres jej działalności o magazynowanie i zużywanie energii kosztem zapisu o wyłącznym równoważeniu zapotrzebowania członków spółdzielni. Zdaniem Ministra, dla spełnienia wymogów Dyrektywy RED II przez tę formę społeczności energetycznej konieczna jest też likwidacja ograniczenia liczby członków(do 1 000), przewidzianego w art. 38e ust. 1 ustawy o odnawialnych źródłach energii. Jednocześnie do dalszego rozważenia pozostaje ewentualne poszerzenie zakresu działania spółdzielni albo pozostawienie w tej mierze katalogu otwartego.

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wyraził opinię, że zaproponowane rozwiązania zmieniają zasady wsparcia, powodując szereg wątpliwości z tym związanych. Likwidacja wszystkich ograniczeń spowoduje modyfikację kierunku obecnego modelu wytwarzania i sposobu dystrybucji energii. Zdaniem Ministra wyrównywanie szans rozwojowych na terenach wiejskich wymaga zastosowania odrębnego instrumentu wsparcia dostosowanego do specyfiki tych terenów oraz istniejącej infrastruktury energetycznej.

Prezes Urzędu Regulacji Energetyki:

- stwierdził, że zwolnienie z opłat z tytułu rozliczenia energii oraz opłat za usługę dystrybucji mogłoby doprowadzić do uprzywilejowanej sytuacji podmiotów, które założyły spółdzielnię energetyczną w porównaniu z pozostałymi przedsiębiorcami prowadzącymi analogiczną działalność,
- zasugerował, by zmiana brzmienia definicji spółdzielni energetycznej w art. 2 pkt 33a ustawy o odnawialnych źródłach energii ograniczała się wyłącznie do rozszerzenia zakresu działalności spółdzielni energetycznej o możliwość magazynowania energii elektrycznej lub biogazu bądź ciepła,
- zaproponował wykreślenie pkt 2–5 w art. 1 projektu,
- odnosząc się do danych zawartych w uzasadnieniu, wskazujących, iż straty na przesyłce energii elektrycznej wynoszą 12%, zaznaczył, że zgodnie z posiadanymi przez niego informacjami średnie straty w sieciach elektroenergetycznych przesyłowych nie przekraczają 2%, natomiast straty w sieciach dystrybucyjnych wynoszą średnio w skali 5 największej OSD niecałe 5%,

Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa podniósł, że:

- zaproponowane rozwiązania prawne umożliwiające tworzenie wspólnot energetycznych na obszarach miejskich powinny zostać wprowadzone niezależnie od aktualnie obowiązujących przepisów dotyczących funkcjonowania spółdzielni energetycznych,
- rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych o możliwość sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej zmienia dotychczasową ideę funkcjonowania spółdzielni energetycznych – w następstwie wprowadzenia możliwości sprzedaży energii spółdzielnia stanie się przedsiębiorstwem energetycznym, którego działalność będzie się opierała na wytwarzaniu i obrocie energią, co spowoduje szereg wątpliwości w zakresie rozliczeń spółdzielni energetycznej i jej członków, a także konieczność spełnienia dodatkowych obowiązków wynikających z przepisów szczegółowych,
- rola organu rejestrowego zostanie ograniczona wyłącznie do przenoszenia danych z wniosków do wykazu spółdzielni energetycznych i publikowania tego wykazu,
- brak jakichkolwiek warunków, które spółdzielnia energetyczna będzie obowiązana spełniać, powoduje, że przeprowadzenie kontroli działalności spółdzielni energetycznych przez organ rejestrowy będzie iluzoryczne,
- zachodzi konieczność wyznaczenia innego organu rejestrowego niż Dyrektor Generalny KOWR.

Główny Inspektor Nadzoru Budowlanego zgłosił jedynie uwagi o charakterze techniczno-legislacyjnym (odnośnie do kompletności metryczek promulgacyjnych).

Śląski Związek Gmin i Powiatów **poparł** projekt ustawy i jednocześnie zaproponował formułę precyzującą definicję spółdzielni energetycznej.

Fundacja WWF Polska stwierdziła, że proponowana zmiana upraszcza tworzenie i działanie spółdzielni energetycznych i powinna być oceniona pozytywnie. Jednakże inne postanowienia ustawy są nadal na tyle skomplikowane, że wejście

w życie przedstawionej propozycji bez dalszego uproszczenia przepisów prawdopodobnie nie spowoduje – w ocenie Fundacji – powstania dużej liczby spółdzielni. Fundacja WWF Polska wskazała również, że formuła „o ile obrót energią nie stanowi dla spółdzielni głównej działalności gospodarczej ani zawodowej” jest niejasna i w konsekwencji wywołuje obawy o stabilność podstaw prawnych działalności spółdzielni energetycznych, zwłaszcza będących wspólnotami mieszkaniowymi.

Związek Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć wypowiedział się **pozytywnie** o kierunku projektowanych zmian. Niezależnie od tego Związek wyraził przekonanie, że konieczne jest zapewnienie, by proponowane w projekcie zmiany nie kolidowały z żadnymi obowiązującymi regulacjami, zarówno w samej ustawie o OZE, jak i w powiązanych aktach prawnych. W związku z tym zasygnalizowano, że w dniu 2 czerwca 2021 r. Ministerstwo Klimatu i Środowiska przedstawiło do konsultacji publicznych projekt ustawy o zmianie ustawy – Prawo energetyczne oraz ustawy o odnawialnych źródłach energii (UC 74). Projekt ten stanowi transpozycję do polskiego prawa dyrektywy o jednolitym rynku wewnętrznym energii (dyrektywa IEMD), zaś jego elementem ma być wprowadzenie na rynek energetyczny obywatelskich społeczności energetycznych. Jedną z form funkcjonowania owych społeczności będzie spółdzielnia energetyczna, choć w tej roli będzie mogło występować również stowarzyszenie, spółka osobowa czy spółka z o.o. W ocenie Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć niezwykle ważne jest to, aby obywatele, którzy będą zainteresowani założeniem społeczności energetycznej, mieli tożsame prawa i obowiązki, bez względu na to, którą z prawem przewidzianych form działalności ostatecznie wybiorą.

Związek Rewizyjny Spółdzielni Mieszkaniowych RP stwierdził, że zawarta w projekcie ustawy zmiana definicji spółdzielni energetycznej jest pożądana, ale zaproponował inne brzmienie przepisu regulującego tę kwestię.

Naczelny Sąd Administracyjny nie zgłosił uwag.

W dniu 7 lipca 2021 r. na wspólnym posiedzeniu Komisja Nadzwyczajna ds. Klimatu, Komisja Środowiska i Komisja Ustawodawcza przyjęły projekt ustawy z poprawkami:

- w definicji spółdzielni energetycznej dodano sformułowanie precyzujące, że przez obrót energią należy rozumieć obrót energią elektryczną, biogazem lub ciepłem,
- w art. 38c ustawy o odnawialnych źródłach energii uchylono ust. 11 i 12, a więc przepisy przesadzające, że sprzedawca, o którym mowa w art. 40 ust. 1a tej ustawy ma prawo dysponowania nadwyżką energii elektrycznej wprowadzanej do sieci dystrybucyjnej elektroenergetycznej ponad ilość energii elektrycznej pobranej z tej sieci przez wszystkich wytwórców i odbiorców energii elektrycznej spółdzielni energetycznej (uprawnienie to miało stanowić swoistą rekompensatę dla sprzedawcy z tytułu zwolnienia spółdzielni energetycznych z opłat za rozliczanie wytworzonej energii elektrycznej oraz opłat za usługę dystrybucji),
- dodano przepis przejściowy nakazujący stosowanie nowych przepisów do toczących się w dniu wejścia w życie ustawy postępowań w sprawach zamieszczenia spółdzielni w wykazie spółdzielni energetycznych.

6. Wpływ na sektor finansów publicznych.

(ceny stałe z 2021 r.)	Skutki w okresie 10 lat od wejścia w życie zmian [mln zł]												
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Łącznie (0-10)	
Dochody ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Wydatki ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
Saldo ogółem	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.

Źródła finansowania

Dodatkowe informacje, w tym wskazanie źródeł danych i przyjętych do obliczeń założeń

Projektowana ustawa będzie oddziaływała na sektor finansów publicznych. Z uwagi na to, że proponowana nowelizacja zmierza do zniesienia barier ograniczających rozwój spółdzielni energetycznych, tzn. tych przestrzennych, polegających na wyłączeniu terenów miast, a także barier związanych z zakresem ich działalności (przyjęcie, że energia odnawialna uzyskiwana w należących do spółdzielni instalacjach OZE może być również magazynowana, zużywana i odsprzedawana innym podmiotom, o ile tylko obrót energią nie będzie stanowił dla spółdzielni głównej działalności gospodarczej), wejście w życie ustawy przyczyni się do powstawania nowych spółdzielni energetycznych i ich rozwoju. Jednakże przebieg tego procesu, w tym jego dynamika, nie może być w sposób wiarygodny oszacowany, ponieważ:

- na podstawie obowiązujących przepisów zarejestrowany jest tylko jeden podmiot (data rejestracji: 11 maja 2021 r.), w związku z tym nie istnieje dostateczny zbiór pozwalający na wyciąganie wniosków ilościowych z aktywności gospodarczej podmiotów tego typu, ale też brak jest danych o funkcjonowaniu poszczególnych podmiotów, które umożliwiłyby dokonanie analiz jednostkowych i wnioskowanie o

prawdopodobnym scenariuszu rozwoju spółdzielni energetycznych na skutek wejścia projektowanej regulacji;

- systemy energetyczne są bardzo złożone, co sprawia, że dla poprawnego oszacowania skutków projektowanych zmian niezbędne staje się stworzenie skomplikowanych i kosztownych modeli ekonometrycznych; w konsekwencji tylko nieliczne instytucje mogą sięgać do takich narzędzi;
- jak wynika z opracowań instytucji Unii Europejskiej, chociaż społeczności energetyczne mogą wnieść bardzo potrzebny potencjał innowacyjny, ich wkład w transformację energetyczną nie jest jeszcze w pełni zbadany; potrzebne są zatem dalsze badania, które pozwolą na wyjaśnienie i określenie ilościowe potencjału tychże społeczności energetycznych na poziomie lokalnym, regionalnym i/lub krajowym oraz umożliwią analizę skutków gospodarczych, środowiskowych i społecznych ich działania.

Powyższe stwierdzenia trzeba uzupełnić o następujące uwagi.

W świetle publikacji opisujących funkcjonowanie spółdzielni energetycznych w państwach członkowskich Unii Europejskiej spółdzielnie te odgrywają ważną rolę w procesie transformacji systemów energetycznych w kierunku ograniczania emisji dwutlenku węgla. W szczególności podmioty te angażują społeczności lokalne i tym samym inicjują zmianę zachowań społecznych, co pozwala na odchodzenie od tradycyjnej roli konsumenta energii elektrycznej – aktywna część społeczeństwa przyjmuje rolę prosumenta.

Transformacja polskiej gospodarki polegająca na obniżaniu emisji dwutlenku węgla do atmosfery to wymóg określony na poziomie UE, a podmioty takie jak spółdzielnie energetyczne mogą ułatwić realizację tego zadania, dostarczając jednocześnie korzyści finansowych zarówno dla społeczności lokalnych, jak i pojedynczych obywateli.

Niemniej należy też zastrzec, że z doświadczeń państw członkowskich Unii Europejskiej wynika, że spółdzielnie energetyczne to raczej podmioty, których działalność – w porównaniu z tradycyjnymi podmiotami energetycznymi – jest stosunkowo nieduża (co wynika m.in. z ograniczonych możliwości pozyskania przez nie kapitału na rozwój działalności, jak i faktu, że celem ich działalności nie jest maksymalizacja zysków, ale ich reinwestowanie w społeczność i świadczenie usług na rzecz jej członków). Można więc zakładać, że wpływ działalności spółdzielni energetycznych na krajowy system energetyczny, przynajmniej w początkowym okresie funkcjonowania zmienionej ustawy, będzie raczej niewielki.

7. Wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorców oraz na rodzinę, obywateli i gospodarstwa domowe.

		Skutki						
Czas w latach od wejścia w życie zmian		0	1	2	3	5	10	Łącznie (0-10)
W ujęciu pieniężnym (w mln zł, ceny stałe z 2021 r.)	duże przedsiębiorstwa	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe	0	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.
W ujęciu niepieniężnym	duże przedsiębiorstwa	Synetyczny opis wpływu zamieszczono powyżej (pkt 6).						
	sektor mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw							
	rodzina, obywatele oraz gospodarstwa domowe							

8. Zmiana obciążeń regulacyjnych (w tym obowiązków informacyjnych) wynikających z projektu.

Projekt ustawy, poprzez rozszerzenie zakresu działalności spółdzielni energetycznych o możliwość sprzedaży wytworzonej energii elektrycznej, spowoduje zwiększenie obowiązków sprawozdawczych spółdzielni, które podejmą działalność określoną dla spółdzielni energetycznych.

9. Wpływ na rynek pracy.

Jak pokazują doświadczenia państw członkowskich UE, uruchamianie projektów energetycznych przez spółdzielnie energetyczne w zakresie odnawialnych źródeł energii, umożliwia tworzenie dobrze opłacanych miejsc pracy. W związku z tym można wnioskować, że projektowana ustawa będzie pozytywnie oddziaływała na rynek pracy, chociaż wpływ ten będzie raczej nieduży.

10. Wpływ na pozostałe obszary.

☒ środowisko naturalne	☐ demografia	☐ informatyzacja
☒ sytuacja i rozwój regionalny	☐ mienie państwowe	☒ zdrowie
☐ inne:		

Proponowane zmiany będą korzystne przez to, że przyczynią się do transformacji systemu energetycznego i ochrony klimatu, a w konsekwencji będą pozytywnie oddziaływać na zdrowie obywateli i rozwój regionalny.

11. Planowane wykonanie przepisów aktu prawnego.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

12. W jaki sposób i kiedy nastąpi ewaluacja efektów projektu oraz jakie mierniki zostaną zastosowane?

Projektowana ustawa powinna podlegać ewaluacji po upływie trzech lat obowiązywania. OSR *ex post* powinna wykazać ilościowy wpływ regulacji na liczbę utworzonych spółdzielni energetycznych, ilość energii elektrycznej wytworzonej przez te podmioty, ich rentowność oraz czynniki przyczyniające się do ich skutecznego funkcjonowania, jak również bariery ograniczające ich działalność.

13. Załączniki (istotne dokumenty źródłowe, badania, analizy itp.).

Brak